

Konferencija *20 godina diplomacije Republike Hrvatske*

UDK 341.71(047)

U zajedničkoj organizaciji Udruge hrvatskih diplomata i Instituta za javnu upravu 18. lipnja 2012. u prostorijama Starogradske vijećnice u Zagrebu povodom Dana hrvatske diplomacije održana je diplomatska konferencija pod nazivom *20 godina diplomacije Republike Hrvatske*.

Konferenciju je otvorila predsjednica Udruge hrvatskih diplomata Nives Malenica predstavivši zadatke i ciljeve ove novoosnovane udruge. Doc. dr. sc. Vedran Đulabić pozdravio je prisutne u ime suorganizatora konferencije Instituta za javnu upravu. Mr. sc. Zdravko Mršić, prvi ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske, ukratko je prikazao nastajanje i probleme s kojima se hrvatska diplomacija suočila trenutkom svog nastajanja 1990. Ministrica vanjskih i europskih poslova prof. dr. sc. Vesna Pusić naglasila je da pred hrvatskom diplomacijom stoji niz izazova uvjetovanih, među ostalim, i kriznim vremenima u kojima Hrvatska pristupa Europskoj uniji. Zbog velikih zadataka koji predstoje Hrvatskoj, ali i zbog posebne važnosti koju diplomacija ima za male zemlje, potrebno je osigurati visoku kvalitetu i profesionalnost hrvatske diplomatske službe. Zbog toga je ministrica posebno istaknula važnost suradnje Udruge hrvatskih diplomata i Instituta za javnu upravu.

Konferencija je bila podijeljena u tri tematska panela. Prvi panel bio je posvećen pitanju značenja diplomatske profesije i njezinim trenutačnim izazovima, drugi panel imao je zadatak objasniti i približiti djelovanje Europske službe za vanjsko djelovanje (EEAS) i utvrditi kakva je perspektiva hrvatske diplomacije kao dijela EEAS. Napokon, treći panel bavio se temom javne diplomacije i pitanjima kako što uspješnije brendirati državu i unaprijediti kulturnu i gospodarsku diplomaciju.

Moderator prvog panela bio je veleposlanik dr. sc. Darko Bekić, a kao panelisti izlagali su veleposlanik dr. sc. Ivica Maštruko, dr. sc. Svjetlan Berković, veleposlanik RH u Sloveniji, doc. dr. sc. Vedran Đulabić s Pravnog fakulteta u Zagrebu i Wiesław Tarka, veleposlanik Republike Poljske u Hrvatskoj. Ivica Maštruko je naglasio da pred hrvatskim diplomatima stoje tri skupine izazova, profesionalni, politički i životni. Posebno se osvrnuo na činjenicu da će u Hrvatskoj, kao maloj zemlji s ograničenim resursima, diplomacija ostati ograničena profesija te se stoga mora temeljiti na velikom znanju. Hrvatski diplomati moraju biti svestrani te osposobljeni i za političku analizu i za gospodarsku diplomaciju. Svjetlan Berković nastojao je prikazati i manje poznate, negativne strane diplomatskog života koje se posebno očituju u tome što diplomatski način života zahtijeva velike žrtve od diplomatove obitelji i privatnog života. Također, Berković je naglasio da je potrebno uzeti u obzir promjene koje suvremeni način života unosi u rad diplomata. Diplomacija je izgubila velik dio svoje tajnosti i diplomat više nije jedini predstavnik svoje zemlje u stanjoj zemlji. Time klasični diplomat gubi na ekskluzivnosti. Međutim, rast broja informacija, broja međunarodnih subjekata i međunarodnih odnosa uzrokuje sve veću složenost njegovih zadataka. Ono što bi bilo dobro učiniti u Hrvatskoj jest srediti regulativu, reorganizirati mrežu diplomatskih predstavništava i omogućiti specijalizaciju diplomanata za pojedina područja. Vedran Đulabić je prikazao razvoj službe vanjskih poslova od nastanka suvremene države do današnjih dana. Naglasio je da je za kvalitetnu službu vanjskih poslova od primarne važnosti definirati kakvu državu zapravo želimo i uočiti da današnja država i njezini zadaci nisu isti kakvi su bili polovicom prošloga stoljeća. Đulabić je posebno naglasio da je za današnju službu vanjskih poslova bitna profesionalizacija, a ne politizacija. Treba shvatiti da je rad u diplomatskoj službi, kao i svaki drugi rad u upravi, karijera za koju se traže konkretna znanja i vještine, a ne politička podobnost. Napokon, Wiesław Tarka je ukratko opisao ustroj diplomatske službe Republike Poljske i promjene koje su u njoj nastupile. Tako, primjerice, Poljska diplomatska služba zapošljava godišnje dvadesetak novih diplomata između onih koji su završili posebnu diplomatsku akademiju ili Državnu školu za javnu upravu kako bi se osigurala njihova kvaliteta i potrebna znanja. Također, razvijen je i unutarnji sustav evaluacije diplomanata. Naglasio je i ulogu novih tehnologija i komunikacija s javnošću, čime se poljsko Ministarstvo vanjskih poslova uvelike koristi.

Drugim panelom moderirao je Vladimir Drobnjak, veleposlanik i šef misije RH pri Europskoj uniji. Prvi panelist bio je Patrick Child, direktor za upravne i financijske poslove Europske službe za vanjsko djelovanje

(EEAS). Child je objasnio ulogu i osnivanje EEAS. EEAS je pokrenut prije godina dana, a temelj za svoje osnivanje ima u Lisabonskom ugovoru. Pomaže visokoj povjerenici za vanjske poslove i sigurnost u izvršavanju njezinih zadataka. Radi u suradnji s diplomatskim službama država članica, a osoblje čine dužnosnici iz Glavnog tajništva Vijeća i Komisije te osoblje iz nacionalnih diplomatskih služba država članica. Child je naveo da trenutačno 27% osoblja EEAS čine diplomati iz država članica, a nastoji se da taj broj do sljedeće godine prijeđe 30%. Kao planove EEAS Child je naveo uspostavu predstavništva u sve većem broju zemalja i daljnje usklađivanje rada s nacionalnim diplomacijama (npr. izrada zajedničkih izvješća, dijeljenje prostorija EEAS i diplomacije pojedine zemlje, itd.). Također, EEAS je spreman preuzeti predstavništvo zemalja članica u onim zemljama u kojima one nemaju vlastito diplomatsko predstavništvo. Važnost EEAS za hrvatsku diplomaciju ogleda se i u tome što će se od sljedeće godine i hrvatski diplomati moći prijavljivati za četverogodišnji rad u službi EEAS. Mirjana Mladineo, veleposlanica i zamjenica savjetnika za vanjsku politiku predsjednika Republike Hrvatske, nadovezala se na to te objasnila da hrvatska diplomacija u EU unosi prvenstveno kvalitetu i iskustvo. Hrvatska diplomacija je 1990-ih stvorena od ljudi raznih profesija i prijašnjih karijera te je učila iz vlastitog iskustva, ali i iz primjera drugih. Hrvatski diplomati prošli su i ratna stanja, što ih osposobljava i za rad u poratnim situacijama. Također, iako je iznimno pozitivno da oni ulaze u EEAS, treba paziti i na kontinuitet i popunjavanje domaće diplomatske službe. Napokon, Paul Vandoren, šef Delegacije EU u RH, u svome je izlaganju prikazao napredak koji je Hrvatska postigla za vrijeme njegova mandata, od kraja 2009. do današnjih dana. I on je ponovio velike mogućnosti koje ulazak u EU donosi za hrvatske diplomate. Vandoren je, međutim, upozorio i na potrebu upoznavanja s cjelovitim funkcioniranjem EU prije samog ulaska i poštovanja svih obaveza preuzetih tijekom pregovora.

Završnim panelom, posvećenim pitanju javne diplomacije, moderirao je veleposlanik Mladen Andrilić, a kao panelisti izlagali su doc. dr. sc. Božo Skoko s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, Jagoda Vukušić, bivša veleposlanica i novinarka Novog lista, Nadan Vidošević, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, i dr. sc. Andrea Zlatar Violić, ministrica kulture. Skoko je svoje izlaganje posvetio pitanju brendiranja države. Svaka država mora sama stvoriti sliku o sebi, ne smije prepustiti drugima da je stvaraju. U brendiranje države mora biti uključena Vlada, javnost i mediji. Treba uzeti u obzir da u brendiranju država veliku ulogu imaju i komunikacije između samih građana. Skoko smatra da Hrvatska nema jasnu strategiju

vlastite promocije, na čemu je potrebno što brže poraditi. Jagoda Vukušić je kao temeljni problem istaknula nepostojanje institucija koje šire i populariziraju teme javne politike i izvan stručnih institucija. Potrebno je probuditi interes za teme vanjske politike, a s novinarske strane to ne bi trebao biti problem budući da će se novinari rado uključiti u organizirane oblike razgovora o ciljevima vanjske politike. Nadan Vidošević posvetio je svoje izlaganje gospodarskoj diplomaciji. Smatra da je geografski položaj Hrvatske gotovo idealan te da ona čini kralježnicu Europe. Hrvatska ima mogućnost postati »logistička Švicarska«, odnosno poveznica istoka i juga Europe, te se stoga treba odmah posvetiti jačem gospodarskom promoviranju i pozicioniranju zemlje. Zadnje izlaganje na konferenciji je održala ministrica Zlatar Violić, a posvetila ga je kulturnoj promociji Hrvatske. U tom kontekstu istaknula je da u kulturnoj promociji Hrvatske moraju raditi ne samo diplomati već i druge osobe koje Hrvatsku promoviraju na osnovi svoga rada. Ministarstvo kulture intenzivno radi na povećanju mobilnosti umjetnika jer njihova mobilnost pridonosi vidljivosti zemlje i stvara dugoročne kontakte. Hrvatska treba iskoristiti i svoj potencijal razvoja kulturnog turizma. Također, istaknula je potrebu pozicioniranja Hrvatske ne samo prema europskim zemljama već i prema zemljama trećeg svijeta i zemljama izvan našeg kulturnog kruga.

Uz najavu daljnjih konferencija i suradnje s Institutom za javnu upravu, konferenciju je zatvorila Nives Malenica.

*Romea Manojlović**

* Romea Manojlović, asistentica na Katedri za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (assistant at the Chair of Administrative Science, Faculty of Law, University of Zagreb, e-mail: romea.manojlovic@pravo.hr)